

(Hør!), som efter de Vilkaar, hvorunder Besidderen attraaer samme, stemmer overeens med de fremtidige Besidderes Lary"; altsaa, uagtet man ved Udsærdigelsen af den allerhøieste Resolution af 10de Juli 1846, hvorved man netop gif ind paa det ved de mange Klager, som vare fremkomne med Hensyn til Oprettelsen af flere Lehn og Fideicommissfer, fremkaldte Stænderandragende om, at der ikke maatte lægges Hindringer i Veien for Afhændelsen af det til Lehn, Stamhuse og Fideicommissfer hørende Bøndergods, udtrykkelig sagde, at der skulde tages Hensyn til Bondestændens Lary, naar Lehnsbaandet havedes, saa faldt det dog aldeles ikke Regjeringen ind, uagtet den i de samme Dage havde tillagt Livsarvingerne paa Krongodserne en vis Nvotadeel, at overføre dette paa Lehnene, fordi det altid har staaet fast, at Lehnsbaandet kunde haves uden nogen saadan særlig Godtgjørelse til Arvingerne efter afgangne Fæstere. Min hele Betragtning holder jo fast derved, at der skal tages Hensyn til Bondestændens Lary, men jeg finder kun, at denne Erlæggelse af særlige Procenter ikke er den rette Maade at tage Hensyn til Bondestændens Lary paa; der er forøvrigt ogsaa meget, der taler for at gaae en anden Vej ved Krongodserne end ved Lehnene, thi der har allerede fra gammel Tid bestaaet særlige Bestemmelser for Krongodserne, hvorved de have havt speciel Successionsret for Sønnen af de tidligere Fæstere, men uagtet Krongodserne allerede fra Aaret 1695 have havt et saadant særligt Forhold, og uagtet der i Aaret 1846 blev tillagt Livsarvinger efter Fæsterne paa Krongodserne en vis Nvota-Deel, saa har man dog ved at fremkomme med Forslag til en ny Lov om, hvorledes Fæstet paa Krongodserne skulde gaae over til Selveiendom, ikke holdt fast ved denne Nvota-Deel, men opstillet andre Betingelser og Bestemmelser, som man troede vare til større Fordeel for Bondestanden og mere stemmende med det hele Forhold. Jeg troer ogsaa, at man har handlet ganske rigtigt deri, og at den Bestræbelse er ganske rigtig, at man hellere vil skaffe selve de nuværende Fæstere Eendommen end give deres Livsarvinger Løfte om at erholde en vis Nvotadeel af det Beløb, som

umuligviis kunde udbringes, og det er netop det, som hele Loven gaaer ud paa (Nei!). Skøndt den knytter sig til det hidtil Bestaaende, har man dog villet foretage saadanne Modificationer, som man antog kunde forsvares, og som dog vilde lede dertil, at Afhændelsen ske til de nuværende Fæstere, og en Bestemmelse i den Retning er det eneste Nye, der er kommet ind, efter, at denne Lov senest har været forhandlet her, og hvorfra den nuværende § 4 i Lovudkastet har sit Udspring. Forrige Gang gif et Forslag igjennem heri Salen, hvorefter Afhændelsen, naar Gaarden solgtes, alene skulde kunne ske til Brugerne, deres Børn eller Svigerbørn; denne Bestemmelse antog man ikke kunde forsvares. Imidlertid erkjendte Regjeringen fuldkommen vel Nødsnødvendigheden af, at Overgangen fandt Sted til de nuværende Fæstere — det er iøvrigt et Princip, som allerede noget ligger i de ældre Bevillinger, thi enhver Bevilling blev kun meddeelt for et vist Tidrum, nemlig 10 Aar, hvorved vedkommende Besidder altsaa havde Opfordring til hurtigst at benytte Bevillingen, hvoraf Følgen igjen blev, at Afhændelsen netop kom de nuværende Fæstere tilgode. Men til en yderligere Opnaaelse af dette Formaal antog man, at man maatte søge at indrette Gradationer i de Procenter af Kjøbesummen, som skulde tilfalde de nuværende Fideicommissbesiddere, eller, med andre Ord, søge at indrette en Gradation, hvorved Lehnsbesidderen efter den Bevilling, der blev ham given til at sælge, kunde sælge til de nuværende Fæstere, og ikke behøvede at afvente, at Fæsteledighed indtraadte, og det er Oprindelsen til den Gradation, som nu fremtræder i Lovudkastets § 4. Det er nemlig klart, at hvis man holdt sig paa det tidligere Standpunkt, hvis man tilstod den nuværende Fideicommissbesidder visse Procent, vilde det ikke være nogen Opmuntring i og for sig, men det er Noget, som nødvendigviis maa foreskrives, for at han overhovedet kan gaae ind paa Afhændelsen; thi der er jo Tilfælde, hvor Indfæstningen er overmaade høj, men Landgilden kan være saare lav, og er det i Almindelighed ogsaa. (En Stemme: Ja paa nogle.) I Almindelighed ere Indfæstningerne høie, og paa nogle Steder ganske overordentlig høie. Naar